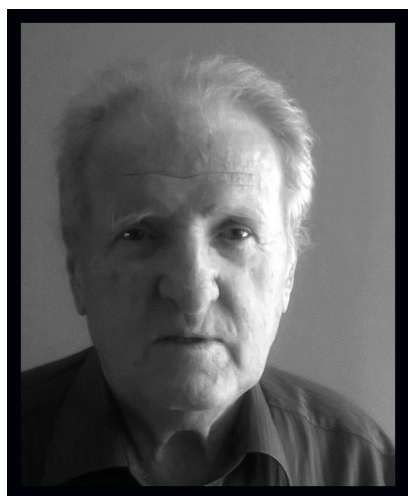

ELHUNYT DR. KANYÁR BÉLA, A SUGÁRVÉDELMI SZOLGÁLAT EGYKORI VEZETŐJE

📅 2015. JÚNIUS 22. HÉTFŐ ✎ TÓTH-SZABÓ SZILVIA

2015. június 8-án, 75 éves korában elhunyt prof. dr. Kanyár Béla nyugalmazott egyetemi tanár, a Semmelweis Egyetem Sugárvédelmi Szolgálat egykori vezetője, sugárvédelmi kutató és szakértő.

Dr. Kanyár Béla elmondása szerint még középiskolás korában az Élet és Tudomány c. hetilap „Logar Miska” feladványai megoldása során elnyerte Öveges József: A legújabb kor fizikája című könyvét. Ez az esemény határozta meg, hogy később az ELTE TTK fizika szakára jelentkezett. PhD dolgozatát 1963-ban a KFKI Magfizika II. laboratóriumában FeRh-ötvezetek belső mágneses terének mérése témából írta. Az első munkahelye a Gamma Művek Izotóplaboratóriuma volt, ahol többek között szcintillációs mérés technikával foglalkozott és elvégzett egy reaktorteknikai tanfolyamot is.

1964 és 1972 között a Budapesti Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézetének (ma SE Biofizikai és Sugárbiológiai Intézet) munkatársa volt, ahol a kísérleti munka mellett a számítástechnikai alkalmazásokkal támogatta az orvostudományt. Később 1972 és 1982 között az egyetem Számítóközpontjában dolgozott. 1970-1982 között részt vett az Számítógépes Országos Besugárzástervezési Hálózat létrehozásában és üzemeltetésében. Ez nagy minőségi ugrást jelentett a hazai betegek sugárterápiájában, amely a gyógyulási arány, a túlélés és az életminőség jelentős javulásával járt. Hatását ma is érezzük.

Dr. Kanyár Béla 1982-ben lett az Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet (OSSKI) munkatársa, az akkori Számítás- és Méréstechnikai Osztály osztályvezetőjeként. Fontos feladatául kapta a Paksi Atomerőmű környezetében létrehozandó ún. hatósági környezeti sugárvédelmi ellenőrző rendszerének (HAKSER) fejlesztését. Tőle indult ki az a kezdeményezés, amely révén az intézet olyan, az akkori hazai kutatóintézetekben még ritkaságnak minősülő, korszerű számítógépet szerzett be, amellyel nem csak a hatósági környezeti ellenőrzés központi adatgyűjtési és feldolgozási feladatait lehetett megoldani, hanem az Intézet egyéb kutatási eredményeinek elemzéseire is hatékonyan fel lehetett használni. Kulcsfontosságú szerepet vállalt az 1986-ban bekövetkezett csernobili atomerőmű balesetét követően a hazai környezet radiológiai ellenőrzésének megszervezésében, lebonyolításában; az e területen végzett kiemelkedő munkájáért állami kitüntetésben is részesült. Már ezt megelőzően is az egyik fő kutatási területe a környezetbe kikerült radioaktív izotópok vándorlásának, terjedésének matematikai leírása, modellezése volt. Bekapcsolódott több nemzetközi modellezési kutatócsoport munkájába, amelyek közül a legjelentősebbek a svéd tudományos akadémia által elindított Biospheric Model Validation Study (BIOMOV), illetve a Nemzetközi Atomenergiai Ügynökség által szervezett Validation of Model Prediction (VAMP) munkacsoportok voltak. Szintén Kanyár Béla nevéhez fűződik a hazai sugáregészségügy egy jelentős állomása, mikor is a '90-es évek elején elkezdődött a különböző ágazatok és intézmények saját, addig egymástól elkülönült radiológiai hálózatainak integrálása egy országos környezeti sugárvédelmi ellenőrző rendszerre (OKSER). 1989-ben kinevezték az intézet sugáregészségügyi főosztálya főosztályvezetőjének, amely beosztást 1995-ig látta el, mikor is megpályázta és elnyerte a Veszprémi Vegyipari Egyetem Radiokémiai Tanszékének tanszékvezetői pozícióját. Az intézetben végzett munkájáért 2007-ben az országos tisztviselői főorvos elismerő oklevelét kapta meg.

Dr. Kanyár Béla professzor 1995 őszén került az akkor még Veszprémi Egyetem Radiokémia Tanszékének élére. Rövid időn belül habilitált, így megkapta a tanszékvezető egyetemi tanár kinevezést. Patronálásával létrejött a környezetmérnök szakon a radioökológiai szakirány. Úttörő szerepet vállalt a szaktárgyak kidolgozásában. Szerzője volt a Környezeti sugárzások, radioökológia, A sugárzások elleni védelem dozimetriai és hatástani alapjai, Anyagszerkezeti vizsgálatok radioaktív sugárzással, és a Nukleárisbalesetelhárítás telephelyen kívül című egyetemi jegyzeteknek, majd megszületett a két kiadást is elért Radioökológia és környezeti sugárzások egyetemi tankönyv. A Radioökológia, Nukleáris technológia, Nukleáris balesetek elhárításának tervezése, Anyagszerkezeti vizsgálatok, Radionuklidok terjedésének számítógépes szimulációja című tárgyak oktatása mellett tervezési feladatok és diplomadolgozatok témavezetését végezte.

„Egyetemi évei” alatt három fő PhD hallgató témavezetője volt. Tanítványai jelenleg is fontos pozíciót töltenek be a hazai sugárvédelem területén. Oktatási feladatait nagy kedvvel, teljes odaadással végezte. Nagy gonddal figyelt arra, hogy tananyagában mindig a tudomány legújabb eredményei szerepeljenek. Munkatársait, beosztottjait is mindig az igényes munka elvégzésére ösztönözte. Több hazai és nemzetközi konferencia szervezésében vett részt. Fontos szerepet töltött be ama már Radiokémiai és Radioökológiai Intézet színvonalának, elfogadottságának növelésében.

Az Állami Egészségügyi Központban 2008-ban indította el és alapozta meg a sugárvédelmet, majd 2009 elején adta át a Sugárvédelmi Szolgálat vezetését, egészségügyi okok miatt. 2005-től 2014-ig a Semmelweis Egyetem Sugárvédelmi Szolgálatának vezetője volt. Súlyos betegsége ellenére végezte munkáját, amíg csak tudta. 2014. novemberében leköszönt a Szolgálat vezetéséről, de bölcs tanácsaival továbbra is segítette utódja munkáját.

Jelentősebb szakmai munka elismerésért kapott kitüntetések:

- 1991 Tarján-emlékérem
- 2004 Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje
- 2010 Sugárvédelmi Emlékérem

Közel 100 lektorált folyóirat közlemény, konferencia kötetben több mint 100 teljes előadás, és több más anyag (könyv, könyvfejezet, jegyzet, pl. NAÜ TECDOC) szerzői között szerepel. Független hivatkozások száma kb. 150. Nagy elméleti felkészültséggel, gyakorlati tapasztalattal és diplomáciai érzékkel rendelkezett. Azon kevés szakemberek egyike volt, aki a sugárvédelem majdnem minden területét átlátta és művelte. Ez tette lehetővé, hogy olyan szerteágazó területen, mint a Semmelweis Egyetem, ahol sok és sokféle sugaras munkahely van, eredményes munkát tudott végezni, ahogy volt főnökei és a vele munkakapcsolatban lévők is elismerték: közmegelegedésre.

Szorgalma szakmai munkája mellett családapá és nagypapa is volt. Emlékét megőrizzük. Munkássága és személyisége örök példa a jövő nemzedék számára. Nagyon köszönjük Tanár Úr!

Taba Gabriella

Semmelweis Egyetem

sugárvédelmi szolgálat vezető

ESEMÉNYEK ÉS BESZÁMOLÓK

A cikket a Semmelweis Egyetem Kommunikációs és Rendezvényszervezési Igazgatósága tette közzé.

© 2021 Semmelweis Egyetem - Minden jog fenntartva

Firefox helyett próbálja meg Chrome-ban vagy Edge-ben nyomtatni az oldalt (FF flex print bug)!